

Marian Turski

Urodził się 26 czerwca 1926 r. w Druskiennikach jako Mosze Turbowicz. W wieku 14 lat trafił do łódzkiego getta, gdzie działał w podziemnej organizacji. Jednym z ostatnich transportów w 1944 r. został wywieziony do obozu Auschwitz-Birkenau. W 1945 r. przeżył dwa marsze śmierci: z Auschwitz do Buchenwaldu oraz z Buchenwaldu do Theresienstadt, gdzie doczekał wyzwolenia przez Armię Czerwoną.

W latach 1956–1957 redaktor naczelny „Sztandaru Młodych”. Od 1958 r. szef działu historycznego tygodnika „Polityka” i twórca nagrody za najlepsze książki historyczne. Działacz społeczny, polski historyk i dziennikarz. Aktywista na rzecz praw człowieka zaangażowany w utrwalanie idei świata bez nienawiści. Autor bądź współautor kilkunastu książek i artykułów.

W 2018 r. otrzymał tytuł Honorowego Obywatela Miasta Stołecznego Warszawy, m.in. za wieloletni wysiłek prowadzący do powstania Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Od początku pełni funkcję przewodniczącego Rady Muzeum.

Członek Rady Prezydenckiej ds. stosunków polsko-żydowskich przy Prezydencie RP Lechu Wałęsie. Wieloletni przewodniczący Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce. Działa aktywnie w licznych organizacjach żydowskich. Członek: Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej, Rady Stowarzyszenia Dom Konferencji Wannsee, Stowarzyszenia Żydów Kombatantów i Poszkodowanych w II Wojnie Światowej, Komitetu Honorowego Stowarzyszenia Żydowskie Motywy. Od 2021 r. prezydent Międzynarodowego Komitetu Oświęcimskiego.

Całe życie poświęcił walce i przypominaniu o prawie człowieka do godności. Jego aktywne działania skupione były na idei budowania świata, w którym człowiek potrafi okazać zrozumienie, współczucie i empatię. Autor książki pt.: „XI Nie bądź obojętny” powstałej wokół treści wystąpienia podczas 75. rocznicy wyzwolenia obozu w Oświęcimiu, w którym

zostało przywołane stwierdzenie: „Auschwitz nie spadło z nieba”. Słowa te stały się przesłaniem dla świata niebezpiecznie dzielącego się i wykluczającego innych.

Za swoją działalność na rzecz kultury, praw człowieka i pojednania otrzymał wysokie odznaczenia zarówno polskie, jak i zagraniczne, m.in.: Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Komandorski Orderu Zasługi Republiki Federalnej Niemiec, Krzyż Komandorski Orderu Lwa Finlandii, Krzyż Oficerski Orderu Legii Honorowej, Krzyż Oficerski Orderu Zasługi Wielkiego Księstwa Luksemburga, Krzyż Oficerski Orderu za Zasługi dla Litwy, Złotą Odznakę Honorową za Zasługi dla Republiki Austrii, a także Nagrodę Honorową im. Sergio Vieira de Mello Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka.

Początki współpracy z Wydziałem Politologii i Dziennikarstwa UMCS sięgają 2007 r. Obecnie, w ramach projektów realizowanych w Instytucie Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach, obejmuje ona m.in.: Salony dyskusyjne „Polityki”, organizację wykładów i warsztatów poświęconych dziennikarstwu jakościowemu oraz publicystyce.

Od wielu lat współpracuje z Pracownią Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu. Od 2012 r. jest członkiem Kapituły Stypendium im. Leopolda Ungera i opiekunem stypendystów w redakcji „Polityki”. W uznaniu związków z UMCS i naszym miastem 14 stycznia 2019 r. Marianowi Turskiemu przyznano Medal Amicis Universitatis oraz Medal 700-lecia Miasta Lublin.

W dniu 23 lutego 2022 r. Senat Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie postanowił nadać Marianowi Turskiemu tytuł doktora honoris causa za szlachetne wypełnianie misji strażnika pamięci wspólnej polsko-żydowskiej historii, przywracanie wiary w sprawczą siłę wolnego słowa oraz głęboki moralny wymiar przykazania „Nie bądź obojętny”, które staje się uniwersalnym ludzkim zobowiązaniem wobec bliźnich i świata.

